

Asia: VN/27217/2021

Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä

Lausunnonantajia pyydetään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Onko yrittäjyyden periaatepäätöksessä otettu huomioon yrittäjyyden edistämisen näkökulmasta keskeisimmät asiat?

Kyllä.

2. Mitä tulisi erityisesti ottaa huomioon yrittäjyyden periaatepäätöksen toteuttamisessa?

Hallituksen yrittäjyysstrategian laatimisen lähtökohta on maamme tulevan hyvinvoinnin kannalta keskeisen tärkeä, sillä Suomessakin uusien työpaikkojen luomisesta ja siis samalla työllisyyden myönteisestä kehityksestä vastaavat merkittävästi uudet yritykset sekä kehittyvä PK-yrityskenttä. Asiaan liittyy keskeisesti yritysten oma kasvuhalu, kasvun hallinta ja kasvuun monessa tapauksessa Suomen rajallisten kotimarkkinoiden vuoksi liittyvä yritysten kansainvälistyminen.

Suomi on linkittynyt syvästi globaalitalouteen, joka on viime vuosina ollut monistakin eri syistä muutos- ja murrosvaiheessa. Toisen maailmansodan jälkeen vähittäin vuosikymmenten kuluessa luotua monenkeskistä ja sääntöpohjaista globaalitaloutta ja –kauppaa ovat ilmaantuneet haastamaan mm. teknologisen kehityksen myötä syntyneet uudet globaalit suuryritykset ja autoritaariset hallinnot. Läntisiä avoimia markkinatalouksia ja sen tärkeitä arvoja haastetaankin tällä hetkellä eri puolilta maailmaa. Suomen on ulkomaankaupasta pitkälle riippuvaisena avotaloutena ollut pakko pyrkiä sopeutumaan ja vastaamaan näihin em. muutoksiin. Maamme talouden uusiutumisen kannalta on merkityksellistä, että teknologisen ja muun globaalikehityksen edistyessä erilaisiin maailmalla tapahtuviin muutoksiin vastataan myös Suomessa uusien yritysten kautta, luovuudella ja rohkealla yrittäjyydellä.

Yrittäjyysstrategiassa, joka on osa hallituksen laajempaa ”Elinvoimainen Suomi” kokonaisuutta, on tärkeää ottaa huomioon eri kokoiset yritykset ml. nuoret kasvuyritykset. Yrittäjyysstrategian konkreettisessa jalkauttamisessa käytännön toimenpiteiksi periaatepäätös on puolestaan takaamassa hyödyllistä jatkuvuutta työllisyysstrategian ja sen toiminnallistamista varten laaditun

tiekartan toimeenpanolle. Nostettaessa periaatepäätökseen yrittäjyysstrategiasta keskeisimmät läpileikkaavat ja useampaa ministeriötä koskevat horisontaaliset toimet, taataan osaltaan tärkeää yrittäjyysstrategiatyön jatkuvuutta.

Kuten periaatepäätöksen lausuntopyynnön tekstiosassa todetaan, sisältyy yrittäjyysstrategiaan PK- ja midcap-kokoisten yritysten kasvuhakuisuus ja kansainvälistymisen tukeminen sekä suurten ns. veturiyritysten kanssa tehtävä vienninedistäminen. Nämä asiat ovat Ulkoministeriön mielestä olennaisen tärkeitä tekijöitä maamme tulevan hyvinvoinnin kehityksen kannalta. Maassamme pienempien yritysten kasvuhakuisuus ei menneinä vuosikymmeninä ole aina ollut aina selvää. Myöskään yritysten keskinäinen verkottuminen ja yhteistyö yritysten sisäiseen kehittymiseen tai vientiponnisteluihin liittyen ei ole aina ollut maassamme erityisen tavanomaista. Onkin tärkeää, että näitä käsitellään yrittäjyysstrategiassa ja niihin pyritään yrityksiä kannustamaan erilaisin toimenpitein.

Periaatepäätöksen lausuntopyynnössä mainitaan niinkään yrittäjyysstrategiassa käsiteltyjä ja muuhun hallitusohjelmaan liittyviä ja Ulkoministeriöllekin tärkeitä teemoja, kuten osaaminen ja työmarkkinoiden kohtaanto tai työperäinen maahanmuutto. Myös nämä asiat liittyvät keskeisesti yritysten omiin mahdollisuuksiin kasvaa ja kansainvälistymistä. Suomessa kaikenkokoisilla yrityksillä voi olla tällä hetkellä merkittävästikin osaamis- ja osaajapulaa yrityksen oman kasvuun ja kansainvälistymiseen liittyen. Maailma muuttuu nopeaan tahtiin ja yritykset tarvitsevatkin omaan kasvuunsa ja kansainvälistymisensä yhä enemmän aitoa kansainvälistä osaamista, joihin haasteisiin esim. työperäisen maahanmuuton aktivoinnilla pyritään vastaamaan. Yrittäjyysstrategiassa on myös myönteistä ja hyödyllistä, että siinä on käsitelty myös yrittäjyyden eri muotoja, kuten naisyrittäjyyttä ja maahanmuuttajien yrittäjyyttä.

3. Ovatko yrittäjyyden periaatepäätöksen toimenpiteet poikkihallinnollisen yhteistoiminnan ja koordinaation varmistamiseksi riittävät (toimenpide 6.1.)?

Ei. Mitä lisäisit tai muuttaisit? [Kyllä pääosin. Ks. lisävastaus kohdassa 6 tilanteessa, jossa vastausvalinta "kyllä" ai mahdollistanut mkinkäänlaisia kommenttija.]

4. Ovatko esitetyt seurantamittarit kattavat yrittäjyyden periaatepäätöksen seuraamiseksi (kohta IV)?

Kyllä mielestämme ovat.

5. Miten voidaan kehittää ministeriöiden välistä poikkihallinnollista yhteistyötä yrittäjyyden periaatepäätöksen toteuttamiseksi?

Ministeriöiden välistä poikkihallinnollista yhteistyötä voidaan tarkemmin pohtia em. Yrittäjyyden neuvottelukunnassa sen jälkeen, kun se on perustettu.

6. Muut mahdolliset huomiot yrittäjyyden periaatepäätökseen.

Kommenttina asiakohtaan 3, jossa vastaus "kyllä" ei antanut mahdollisuutta kommentoida, toteaisimme seuraavaa: "Periaatepäätöksessä esitetään, että seurantaan luotaisiin Yrittäjyyden neuvottelukunta. Tällainen elin on varmaan tarpeen. Sitä, tulisiko tämän neuvottelukunnan muodostua poliittisista päätöksentekijöistä, vai virkamiehistä, on syytä harkita tarkoin. Samoin voisi pohtia, tulisiko neuvottelukunnan alle luoda esim. erillisiä työryhmiä osaltaan vahvistamaan ja varmistamaan strategian ja sitä jalkauttavan tiekartan toimeenpanoa vai riittävätkö muistiossa kussakin eri toimenpidekohdassa mainitut ministeriöille ja muiden toimijoille kirjatut vastuutukset takaamaan riittävän selvyyden toimenpiteiden jatkotyöhön liittyen. "

Markkanen Juha
Ulkomministeriö / Kansainvälisen Kaupan Osasto